NAŠI PTÁCI A SAVCI

ARBORETUM ŽAMPACH

Vítáme vás v návštěvním koutku našich savců a ptáků.

Jednotlivé ptáky a savce v podobě dřevěných sach a netěží pro vás z smrků smrků a šip, poškmaných vlnitých, vysochat pan Z. Machálek. Nalezněte zde ptáky a savce, které můžete potkat běžně i vzácně v naší přírodě na procházkách v lesích, parcích a v přírodních rezervacích. Můžete zkusit určovat, kde se nejčastěji vyskytují, poznávat je a pojmenovávat podle obrázků a popisu na této informační tabuli. Mnozí ptáci a savci jsou v různých kulturách považováni za posvátné, nosící štěstí nebo smůlu a jsou jim také přisuzovány různé lidské vlastnosti a naopak, některým lidem jsou přisuzovány vlastnosti ptáků a savců. Například liška je v různých tradicích a různých projevovali a oblékali jako vlci, medvědi nebo orli a také se po nich pojmenovávali. Často slyšíme přirovnání, jsi moudrý jako sova, silný jako medvěd, chytrý jako liška, hlídky jako veverka nebo malí orli srak. V rozmanité české přírodě můžete potkat všechny vyobrazené ptáky a savce.

Několik zajímavých odlišností ptáků od savců (také od člověka)

Většina ptáků, na rozdíl od savců, má stavbu těla a vnitřní orgány přizpůsobené k létání, mají tělopeří pohyb (po dvou nohách), obdobu a snáší vejce. Kůži kryje peří, které je v současnosti vyvíjejí jen u ptáků. Tělesná teplota ptáků se pohybuje okolo 42 stupňů Celsia. Jejich dýchací soustava má vzdušné vaky napojené na plíce a nervovou soustavu umožňující letový pohyb. Ptáci vidí barevně, a to ještě lépe než člověk. Ptáci mimořádně nesají mateřské mléko. Červené krvinky ptáků, na rozdíl od savců, mají jádro. Ze všech obratlovců mají ptáci relativně největší srdce, absolutně největší krevní tlak, absolutně největší rychlost tepu a absolutně největší tělesnou teplotu. Obvyklé má srdce ptáků 10 až 20 % hmotnosti těla – pro porovnání ani stoletový člověk by měl dvacetikilové srdce. Krevní tlak se pohybuje u ptáků v rozmezí od 150 až 200 mm rtuťového sloupce – u člověka je normální tlak 120 na 80 mm rtuťového sloupce. Rychlost tepu je u ptáků obvykle 200 - 600 tepů za minutu v klidu - u člověka je to v klidu asi jenom 70 tepů za minutu.

Vývoj ptáků a savců

Ptáci a savci patří mezi obratlovce spolu s rybami, obojživelníky a plazi. Ještě před počátkem rozvoje dinosaurů se objevovali menší skupiny plazů, které se vyvíjeli směrem k dnešním ptákům a savcům. V období křídy (před 145-65 mil. let) tvořili ptáci výrazné specializovanou skupinu dvojtvrdí, jejich hrudní kůstky se tvořily (160-145 mil. let) vykazují ještě celou řadu typických plazích znaků vedle znaků typických pro ptáky. Z podobné skupiny obratlovců jsou ptáci druhou nejpočetnější skupinou, hned po rybách a vznikli prvohorodobých ze skupiny dinosaurů nazývané Maniraptora před 150 miliony lety. Z jiné skupiny plazů se vyvíjeli savci. Předpokládá se, že pokud byli na pevninách plazi, vývoj savců probíhal velmi pomalu, protože savci nemohli plazům potravně konkurovat. Teprve po hromadném vymírání plazů před 65 mil. lety se definitivy pro savce otevřely možnosti. A právě z této doby pocházejí také pravěké dřeviny, tzv. živoucí fosilie, wollemie, blahočet, jinan a metasekvoje, které si zde v Arboretu Žampach můžete také prohlédnout, mezi rostoucími stěrkovými dřevinami.

Létající savci (letouni) a neletující ptáci (běžci)

K zajímavostem třídy savců patří letouni (*Chiroptera*), jediná se o řád savců, jimž se přesto schopnost vznášet, v křídle a jsou schopni skutečného aktivního létání. Pokud neletují, nedrání potravu, pak převažně odpočívají a spí zavěšení hlavou dolů. Potravou je jim hlavně hmyz, některé druhy se živý také ovocem, kvítím a květy (Glycami, květen. Své úkryty opouští za soumraku, podřádem letounů jsou kolem a netopýrů. V Česku se vyskytuje okolo 27 druhů téměř nebo krátký smrštěných netopýrů. Netopýrů se orientují pomocí echolokace – tlamičkou vydávají ultrazvukové signály, jejichž odraz zachycují sluchem.

Třída ptáků má podřídu zvanou běžci (*Ratenognathae*) - neletající ptáci. Jsou to největší žijící ptáci. Křídla mají dobře vyvinutá, ale s nedostatečnému létacímu svaly snapř. přirozeni nebo zakrnělá. Hrudní kost, emu: čtalíní běžci, kteří nemohou létat, jsou nanduové, kasuáři a kiwi. V naší přírodě nemají původní výskyt. Chovají se většinou v zoologických zahradách. Největším žijícím ptákem, běžcem je pštros dvouprstý, jeho výška činí i přes 2,5 metrů. Žije v Africe, v minulosti i na Arabském poloostrově. Má velmi silné nohy a dovede vyvinout značnou rychlost císt 70 km/h, častěji jen okolo 50 km/h. Nohy používá i na obranu, je-li napaden jeho kopance, mohou usmrtit i člověka. Křídla používá k vyvažování těla při běhu v zatáčkách a při zdolávání tenčích.

Zámek a botanická Žampach, Arboretum Žampach
Zámek 1, 582 91 Světlá nad Sázavou
Příspěvková organizace Kraje Vysočina
IČ: 00509477 DIČ: CZ00509477

Vytiskl:
tel.: 569 490 615
tisk@tisk.cz
Tisk© Jednou provždy
Tiskárna Jednou provždy © 2017 Tiskárna Jednou provždy
Tiskárna Jednou provždy, Tiskárna Jednou provždy
Tiskárna Jednou provždy, Tiskárna Jednou provždy
Tiskárna Jednou provždy,